СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК ... Ч. 143. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 22-го ЧЕРВНЯ 1948. — No. 143. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JUNE 22, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ в Зл. Д. Америки; ПЯТЬ ЦЕНТІВ Закордоном. Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS in the United States; FIVE CENTS Elsewhere

РЕСПУБЛІКАНСЬКА КОНВЕНЦІЯ ПІД ЗНАКОМ ПЕРЕМОГИ ПАРТІЇ ПРИ ВИБОРАХ

Филаделфія, 21 червня. — Сьогодні в год. 10 ранку відкрито тут Красву Республіканську Конвенцію, на яку прибула вся республіканська знать, включаючи й ривалізуючих кандидатів на номінацію на президента. Конвенція відбувається в Муніципальній Авдиторії. Від останніх 20 років республіканці не мали такої надії на вибір свого кандидата президентом Злучених Держав, як саме тепер, тому між делегаціями панує бадьорість і самопевність. Попризднли кандидати на номінацію, щоб узяти особисту участь у даванні директив у конвенційних нарадах, а делегати не жалують їм овацій. Найбільшу овацію справили сенаторові Робертові А. Тефтові, який керував придуманням способів для переведення великих законопроєктів під час останнього засідання конгресу у Вашингтоні. На другому місці при оваціях стоїть нюйорський губернатор Тамес Е. Дюї, який досі мас запевнене найбільше число делегацій. Дальше йде Гаролд Е. Стасен, бувший губернатор Минесоти; Ирл Ворен, губернатор Каліфорнії; Джозеф В. Мартин, спікер палати репрезентантів. Сенатор Артур Г. Ванденберг, який керував сенатською закордонною політикою і здобув найбільше признання, не прибув до Филаделфії перед конвенцією з огляду на необхідність підготовити законопроєкти до передачі Білому Домові.

Головною кватирою діяльности республіканського конвенційного комітету є готель Белвю Стратфорд, куди привезено малого циркового слона, як емблем Республіканської партії. Місцеве населення бере діяльну участь у підтримуванні настрою і багато людей носить відзнаки різнородних республіканських кандидатів.

Перший день конвенції поділений на дві частини: раннішня частина, яка обіймає відкриття конвенції, молитву методиського єпископа Пірса Корсона з Филаделфії, привіт посадника міста Филаделфії Вернарда Семюела і привіт губернатора Пенсилвенії Джеймса Г. Дофа. Пополудні вибір постійних урядовців конвенції, провірка повновластей і вислухання різних передконвенційних формальностей, які почалися ще в суботу. Вечірнє зібрання конвенції призначено на 9 годину вечора. Наради конвенції передаються не лише по радіо, але теж по телевізії.

ВОЛЕС НАЗИВАЄ ТРУМАНА „САМОПОМАЗАНИМ АНГЕЛОМ".

Клівленд, Огайо. — У передвиборчій промові назвав Генрі Волес президента Трумана „самопомазаним ангелом, якого голова завелика для його сяйва". Волес, кандидат третьої політичної партії на президента Злучених Держав, атакував Трумана найгострійше за всі часи. Попри те він критикував стейтового секретаря з Огайо Едварда Гомела за недопущення до зареєстрування третьої партії в стейті Огайо.

ПЕРЕДБАЧЕНИЙ ПОБІР 200,000 РЕКРУТІВ УПРОДОВЖ ПЕРШОГО РОКУ

Вашингтон. — Команда армії мабуть покличе 200,000 рекрутів упродовж перших 12 місяців на підставі нового закону про обовязкову армію під час миру. Якщо б добровольці зголосилися у відповідній кількості, тоді відпаде потреба вводити обовязкову службу. Ген. Омар Бредлі, начальник головної булави армії, заявив, що новий закон про обовязкову службу є вдоволяючий. Він буде введений в життя аж після трьох місяців, а тимчасом буде доволі часу поробити потрібні приготування. Під час підготування компромісового законопроєкту обох палат конгресу відкинено можливість допустити 25,000 чужинних громадян до американської армії, хоч біл перейшов був у сенаті.

500 ПЛАТНИХ АГЕНТІВ НА КОМУНІСТИЧНІМ ЛИСТІ.

Вашингтон. — Щойно оприлюднений в формі книжечки звіт конгресової комісії неамериканських діянь під заголовком „100 речей, які треба знати про комунізм" розкриває незвісні досі факти про діяльність комуністів узагалі, а в Америці з окрема. Звіт поданий в формі запитів та відповідей, як напр.: Чому я не маю бути комуністом? Чи я можу належати до юнії? Чи можу змінити мою працю? Чи можу бути власником фарми (очевидно в совєтській системі).

Інтересна є відповідь на таке питання: Чому комуністи не їдуть до Росії?—На це йде така відповідь: Комуністи мають наказ залишитися в Америці, щоб її опанувати. Вони не можуть їхати в Росію навіть коли б хотіли, хіба, що Москва дасть їм наказ. Між іншими інформаціями сказано, що в Злучених Державах на лісті платних агентів, находиться 500 комуністів, а між ними в самім стейті Ню Йорк 200 осіб. Відомості про діяльність комуністів дасть комісія. Коли хто хоче знати ще подробиці про комуністичні фронти або інші подібні закриті факти, може написати до: Committee on Un-American Activities, Room 225, House Office Building, Washington, D. C.

ПІДВИШКА ПОШТОВИХ ОПЛАТ.

Вашингтон. — Щоби покрити видатки на підвищену платню поштових урядовців і службовиків у висоті $1,300,000 конгрес ухвалив підвищити поштові оплати і вони обовязуватимуть з днем 1 січня 1949 р. Тоді підвищені оплати деяких категорій посилок будуть такі: краєва повітряна пошта 6 центів від одної унції; поспішна пошта („спешел деливері") 15 ц. замість теперішніх 13 ц.; а третьої класи поштові оплати (на часописі) будуть побільшені до 2 центів від фунта. Буде теж введена одверта повітряна почтівка по 4 центи.

Конгрес не вспів ухвалити фонду на будову палати Обєд. Держав

О.Д. МОЖУТЬ ЗАБРАТИСЯ З НЮ ЙОРКУ.

Вашингтон, 20. червня. — Останнє засідання 80 конгресу Злучених Держав, яке покінчилося сьогодні в год. 7:15 ранку, не вспів поладнати всіх великих справ, хоч працював безупину 44 годин і 15 мінут. До неполагоджених справ належить між ін. призначення фондів у висоті $65,000,000 на будову палати Обєднаних Держав у Ню Йорку, хоч цю суму ухвалено в комісії палати репрезентантів і частинно в сенатській. Як щоб конгрес не зійшовся ще раз перед кінцем біжучого року, заходить небезпека, що ця підмога для О.Д. не буде дана, а це може вплинути на рішення Асамблеї О.Д., щоб перенести цю Організацію до Европи.

Конгрес, який безупину радив від пятниці 18 червня до неділі 20 червня, серед метушні, ухвалив відрочити теперішню сесію, одначе під умовою, що її перед кінцем року може ще раз покликати конгресовий провід або президент Труман. З огляду, що в сенаті вибухла обструкція, ведена сен. Гленом Г. Тейлором при допомозі сен. Вилйема Лангера проти ухвалення закону для обовязкового побору рекрута, заходила небезпека, що конгрес загалом не вспіє ухвалити найважніших справ, одначе після припадкового покінчення обструкції конгрес зібрав ще всі сили і ухвалив від суботи пополудня через ніч до неділі ранку такі великі законопроєкти:

1. Обовязкову військову службу для молоді у віці 19—25 літ на протяг 21 місяців, 2. допомогу для Програми Відбудування Европи в сумі 6.03 більйони, які мають бути зужиті у 15 місяцях, а які президент може видати навіть упродовж 12 місяців, як зайде потреба; 3. фонди на різні урядові потреби впродовж скарбового 1949 року у висоті $14 більйонів; 4. компромісовий біл для фармерських субсидій на 1 рік; 5. законопроєкт для допущення 205,000 скитальників з Европи впродовж двох років; 6. продовження урядування комісії атомової сили до кінця червня 1950 р.; 7. підвищення платні для федеральних урядовців, головно для поштової служби до $450 річно; 8. $450,000,000 допомоги стейтам на будову стратегічних шляхів. Найважнішим неухваленим законопроєктом є призначення фондів на побудову мешкальних домів і призначення фондів на побудову домівки для Обєднаних Держав.

КОМІСІЯ О.Д. УХВАЛИЛА МІЖНАРОДНУ ДЕКЛЯРАЦІЮ ЛЮДСЬКИХ ПРАВ.

Лейк Соксес, Н. Й., 21. червня. — Минулої пятниці Комісія О.Д. ухвалила свою Міжнародну Декларацію Людських Прав, встановляючи „спільний рівень для всіх народів і націй" під цим оглядом. Декларацію прийнято кількістю 12 голосів проти чотирьох здержаних. Не голосували тільки Совєтський Союз та підсовєтські Україна, Білорусь і Югославія. Совєтський представник заявив, що ця Декларація є „незадовільнююча" та „слаба, неповна і цілком не до прийняття".

ЗМАГАННЯ ДО СКЛАДЕННЯ СКАНДИНАВСЬКОГО ОБОРОННОГО ДОГОВОРУ.

Ню Йорк. — Бувший американський амбасадор до Норвегії Літтов Осборн, який приїхав з Европи літаком на майдан Ля Гвардія, заповів, що Скандинавські країни придумають якийсь плян мілітарного союзу для оборони проти агресії. Осборн перебув два місяці в Скандинавських державах і на Ісландії в справі виміни студентів між цими країнами і Злученими Державами. Він згадав, що поневолення Чехословаччини мало великий вплив на формування політичного світогляду в Скандинавії.

ПРЕДСТАВНИКИ У.К.К. ПЕРЕД КОНВЕНЦІЙНОЮ КОМІСІЄЮ РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ ПАРТІЇ

З'ЯСУВАЛИ ПОЛІТИЧНІ ДОМАГАННЯ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ.

Филаделфія, 21 червня. Минулої пятниці, дня 18 червня, в год. 10 перед полуднем, у Конвенційній Комісії Республіканської Партії зголосилися уповноважені представники Українського Конгресового Комітету, проф. Лев Добрянський та ред. Богдан Катамай та зложили на письмі відповідну заяву Українського Конгресового Комтету, з'ясовуючи домагання американських українців щодо політики Злучених Держав Америки у відношенні до Совєтського Союзу та поневолених ним країн, зокрема у відношенні до України. Крім того, речник У.К.К., проф. Лев Добрянський, на особистому переслуханні виясннив дальші політичні домагання цього представництва американських українців.

Генеральний наступ на большевицьких партизанів в Греції

Атени, Греція, 21. червня. — Грецька національна армія, серіозно скріплена американським воєнним вирядом і амуніцією, вже від кількох днів веде генеральний наступ на большевицьких партизанів в цій країні, з кінцевою метою закінчити остаточно комуністичні безпорядки в країні та громадянську війну і привернути лад, порядок і безпеку своїм громадянам. Подробиці дій держаться в таємниці, але відомо, що їх головним завданням є оточити головні партизанські центри та заставити їх до капітуляції, або знищити в бою. В останніх повідомленнях грецького генерального штабу стверджується, що оперативні частини грецької армії розгортають свої дії згідно з пляном та кожночасно досягають визначених цілей. Рівночасно подається про гарячкові намагання партизанів продертися через кордони до своїх совєтських опікунів, головно до Албанії. Генеральний наступ грецької армії проти партизанів вважається за одну з найголовніших подій в розвитку політичних подій в світі в останніх днях.

ЗЛЇТ ГЕСЬКОГО СОКОЛА ПІД ЗАГРОЗОЮ БУНТУ.

Прага, 21. червня. — На місяць липень заповіджений злїт чеської патріотичної організації спортового характеру, славнозвісного „Сокола". Злїт був заповіджений ще перед комуністичним переворотом в країні, що не оминув теж Сокола, головне керівництво якого перебрали опісля комуністи. Тепер, безпосередньо перед злїтом, в цій країні поширюються між членами організації проти - комуністичні розкидки та інструкції щодо злїту, що мав би перемінитися у велику маніфестацію проти комуністів. Комуністична влада робить відповідні заходи, щоб до цього не допустити. Нелегальну проти-комуністичну пропаганду акцію розгорнено головно серед чеської молоді.

ВЕЧІР УКРАЇНСЬКОЇ ПІСНІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ІМІГРАЦІЇ В НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк, 21 червня. Зорганізована новими українськими імігрантами та зложена з них Українська Студентська Громада в Ню Йорку влаштувала вчора Вечір Української Пісні, дохід з якої призначений на допомогу українським студентам в Европі. Концерт відбувся у великій влторії Скул оф Фешин Дизайн при 24-ій вулиці та почався американським гимном. Голова Студентської Громади, Володимир Баранецький, в короткому вступному слові з'ясував ролю української студентської молоді в українському громадському і політичному житті, зокрема у визвольних змаганнях, доказуючи, що молодь заслужено одержала назву авангарду в боротьбі за свободу. Свій виступ бесідник закінчив закликом на заслужену допомогу цій молоді. Програму концерту виповнили виступ мішаного хору під проводом д-ра Володимира Калини, чоловічого хору під проводом Богдана Крушельницького, чоловічого квартету в складі: Крушельницький, Шандра, Карпа і Кекіш, та виступи солістів: Наталії Андрусів (сопран), Богдана Крушельницького (баритон) і А. Карпи (скрипка). На фортепіяні акомпанювали Ліда Осінчук та А. Кульчицька. Оба хори та квартет відспівали цілий ряд нових пісень УПА в музичній обрібці Плешкевича і Борси, як теж композиції Гайворонського, Стеценка, Лисенка, Недільського, Никанківського і Гнатишина. Публика найбільше оплескувала виступ квартету і п-ні Андрусів, не щадячи заслужених оплесків теж хорам та іншим солістам, так що деякі пісні таки доводилось повторяти. Концерт закінчено українським національним гимном. Дівчата в хорі виступили в народних одягах, а хлопці у вишиваних сорочках. Приявних на залі було біля 300 осіб.

СОВЄТСЬКО-ЗАХІДНА КРІЗА В НІМЕЧЧИНІ

ЗАХІДНІ СОЮЗНИКИ ВИПУСТИЛИ НОВІ ГРОШІ; СОВЄТИ ЦІЛКОМ ІЗОЛЮВАЛИ БЕРЛІН.

Франкфурт над Майном, Німеччина, 21 червня.— В останніх двох днях кріза совєтсько-західних стосунків в Німеччині досягнула свого верщка, як західні союзники випустили для своїх зон нову форму німецької марки, а совєти видали нові комунікаційні загострення, що практично цілком ізолювали Берлін. Нову форму німецької марки, „Дойче Марк", пущено в обіг вчора рано і вона заступить стару форму „Райхсмарк"-и, що курсувала в Німеччині ще від часів інфляції в 1923 році. Нова марка обовязуватиме в усіх трьох західніх зонах, в американській, британській і французькій, за винятком цих зон в Берліні. Совєтські власті негайно видали нові гострі зарядження контролі цілого транспорту зі західніх зон до Берліна, яким відмовилися підпорядкуватися західні союзники, внаслідок чого Берлін цілком ізольований, як іде про комунікацію сушею і водою. Вчора на переїздному пункті з американської зони в совєтську в місті Марієнбургу совєтські власті зупинили американський потяг з доставою для американської військової залоги в Берліні та домагалися права провірки його вантажу. Американські власті цього права Совєтам рішучо відмовили, завертаючи потяг та заявляючи, що вони радше постачатимуть потрібні своїй залозі в Берліні харчі та виряд повітряною дорогою, ніж мали б дозволити Совєтам контролювати їхні військові транспорти. Введення нової валюти в західних зонах завершує остаточно економічний поділ Німеччини, тоді як нові совєтські зарядження контролі транспорту ще більше загострюють вже і без того доволі загострене там політичне положення. Свої домагання контролі транспорту большевики мотивували побольшевики мотивували можливостями контрабанди старої німецької валюти.

ДЕ ГОЛЬ І ТОРЕЗ ПРОТИ ДОГОВОРУ В СПРАВІ НІМЕЧЧИНИ.

Париж, 21 червня. — Прийняті минулого тижня французьким парляментом рекомендації Лондонської конференції 6 західних держав в справі Німеччини продовжують бути головним аргументом в боротьбі французької націоналістичної і комуністичної опозиції проти ліберального коаліційного уряду. Провідник французьких націоналістів, ген де Голь промовляв вчора у місті Верден в річницю великого там бою під час світової війни і твердив, що Лондонський договір загрожує цілій майбутності Франції. Він критикував гостро теперішню партійно-демократичну систему у Франції та домагався основної реорганізації форми влади в країні. Постанови Лондонського договору гостро критикував теж провідник французьких комуністів, Моріс Тореза, називаючи їх „Другим Мюнхеном".

ПРИГОТОВЛЯЮТЬ НОВИЙ ПОХІД КОМУНІЗМУ НА ЗАХІДНУ ЕВРОПУ.

Рим, 21 червня. — Ту. в дипломатичних колах викликала в останніх днях широкі коментарі і здогади поїздка провідників італійських і французьких комуністів, Пальміра Тольяті і Моріса Тореза, до країн за залізною заслоною. Загально вважається, що після поразки комуністів в італійських виборах та щораз більшої втрати впливів комуністів у Франції, Москва приготовляє нові способи і засоби комуністичного наїзду на країни західної Европи. Практика виявила, що ліплення комуністами „народних фронтів" тепер вже не тільки не допомагає комуністичній тактиці, але й є для неї серіозною перешкодою з огляду на опозицію соціялістів і тому комуністи тепер задумують повести цілу акцію власними силами.

МАРШАЛ СОКОЛОВСЬКИЙ „НА СТОРОЖІ ІНТЕРЕСІВ НІМЕЦЬКОГО НАРОДУ".

Берлін, 21 червня.— У зв'язку з випуском нової валюти в західних зонах Німеччини совєтський головнокомандуючий, маршал В. Соколовський, заявив, що цей крок західних союзників є „нелегальний" та що він мусить поробити відповідні протизаходи для „охорони інтересів німецького народу". Свою заяву він зложив в окремому листі-протесті до західних військових губернаторів.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ВИШКІЛ ТУРЕЦЬКОЇ АРМІЇ.

Анкара, Туреччина, 21 червня. — Тут здогадуються, що протягом найближчого року Туреччина матиме щонайменше 12,000 офіцерів і 90,000 вояків вишколених цілком на американський лад і познайомлених з найновішою воєнною зброєю і технікою, що довершиться в рямках ухваленої конгресом програми американської допомоги цій країні. Вже відкрито шість американських вишкільних центрів для турецьких суходільних військ та три для турецької авіяції.

ЛІНІЯ МАЖІНО ПРОТИ МОЖЛИВОЇ СОВЄТСЬКОЇ АГРЕСІЇ.

Мец, Франція, 21 червня. — З високих французьких військових джерел стверджують, що відома система французьких укріплень на кордоні з Німеччиною, т. зв. лінія Мажіно, є майже в повному порядку та висловлюється думку, що Америка її ще розбудує і відповідно пристосує до нових вимог війни, щоби могти ці укріплення використати як охорону перед атомовою бомбою на випадок можливої совєтської агресії. Проте, стверджується, що нова воєнна доктрина у Франції, створена вже на базі досвіду другої світової війни та дальшого розвитку воєнної техніки, тепер уже в загальному не бере до уваги лінії Мажіно як достаточної охорони Франції на випадок будьякої атаки зі Сходу.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
Число з понеділка (англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weekly, English language supplement):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346 JERSEY CITY 3, N. J.

КОНВЕНЦІЯ РЕСПУБЛИКАНЦІВ

Що чотири роки появляються в американських газетах картуни, які представляють цирк з написом „найбільше видовище на землі". Це так змальовується конвенції головних партій, Демократичної й Республиканської, на яких репрезентанти партії вибирають своїх кандидатів на президента.

Цього понеділка зачалась конвенція Республиканської партії в цій самій Філаделфії, в якій відбулась тому 92 роки перша така конвенція. Тим разом сходяться республиканці вже на 24-ту конвенцію і то в такому переконанні, що по 16 роках відсутности вони знову засядуть в Білому Домі, а теж матимуть більшість в обидвох палатах конгресу. Найважніші республиканські кандидати на президентську номінацію є такі: Томес Едмунд Дюї, губернатор нюйорського стейту; Роберт Алфонсо Тефт, сенатор з Огайо; Гаролд Едвард Стасен, б. губернатор Мінесоти; Ирл Ворен, губернатор Каліфорнії; Гендрик Ванденберг, сенатор з Мишиґен; Джозеф Вилєм Мартин, спікер палати репрезентантів у конгресі. Не є виключене, що коли повстане між найсильнішими кандидатами завзята боротьба, то може зявитись ще якийсь, як тут кажуть, „чорний кінь", який дістане номінацію тільки тому, що сильні не погодились між собою і один одному не уступив. Таке вже бувало й може статись і тепер, хоч це дуже правдоподібне. Майже певне, що номінацію дістане один зі згаданих 6 кандидатів. Так, як справи стоять нині, Дюї має ще найкращі вигляди. В Шікаго він дістав в 1944 році номінацію 1,056 голосами проти одного, а при загальних виборах потягнув за собою найбільшу скількість голосів, яку колинебудь одержав республиканський кандидат. До того Дюї є знаменитий „політишен" і вміє „маніпулювати", що відограє велику ролю на конвенціях, де стейти мають своїх „любимців" і на них голосують, поки їх не зєднає собі якийсь зручний кандидат, що хоч має багато голосів, але не може дістати ніяк абсолютної більшости. Тим разом ця більшість виносить на республиканській конвенції 548 голосів. Замітне, що з Европи пишуть, що коли б там вирішували кандидата Республиканської партії, то цілком певно вибрали б сенатора Ванденберга. Не диво, він таки чи не найліпше орієнтується в европейських справах, перемінившись з ізоляціоніста в щирого інтернаціоналіста, що хоче тісно працювати з Европою і помагати їй стати на ноги згідно з Пляном Маршала. Та у внутрішніх справах він належить, так як і Тефт, до консервативного бльоку. Згадуємо за це, бо на республиканській конвенції саме внутрішні справи будуть головні. В закордонних справах республиканці назагал вдержують тепер одну лінію разом з демократами.

Яких 1,600 газетярів, які прибули до Філаделфії з усіх кінців країни, подаватимуть вісті про цю конвенцію, засипуючи ними пресу впродовж цілого тижня. Усе буде обертатись тепер біля цеї конвенції. Так є вже в Америці з конвенціями від 100 років. І як би критично не ставились до цього роду „народніх установ" чи „виявів американської демократії", фактом є, що країна на цьому зле не виходить, бо буває, що сильні кандидати при виборах не перемагають, а виходять слабші.

50-ліття визволення Куби

Дня 22 червня 1898 р. 15,000 американських вояків почали висідати з 32 морських транспортів в приморській місцевості Дайкірі, у віддалі 18 миль від міста Сантяго, на острові Куба. Наступного дня вони використали ще другу прибережну місцевість, Сібоні, щоб докінчити висадки, яка тривала 5 днів. Це був початок американської експедиції для визволення острова Куби зпід еспанського панування.

Після 50 літ від того часу місцевість Дайкірі розрослася на важливу пристань для вантаження залізної руди. Пристань находиться в руках американського підприємства Бетлегем Стіл Компані, яке є співвласником важливих шахт залізної руди в цілій околиці. Без цієї руди оце американське сталеве підприємство не могло б у теперішній час стояти на висоті свого завдання. Сібоні стало веселим прибережним забавовим ресортом, до якого заїздять гості з Сантяго, а теж і вакаційні гості зі Злучених Держав.

Виправа моряків зі Злучених Держав не була припадкова. Її переводив тоді уряд для допомоги кубанським ребелянтам, які боролися проти еспанського уряду. Одним з провідників американської виправи був пізніший президент Злучених Держав, Теодор Рузвелт, а першим американцем, який згинув в боротьбі проти еспанців, був сержант Гемилтон Фиш, нащадок визначної американської родини. Перша боєва стріча з еспанськими військами під Ель Позо виказала перевагу американців, а еспанці по відступі почали окопуватися на горбах Сан Хуан і Ель Кані, на схід від Сантяго. Там саме відзначився Теодор Рузвелт на чолі своєї кінної бригади добровольців. Головна битва відбулася 1. липня 1898 р. Американці віднесли тоді рішальну перемогу, заплативши за неї 15,000 вояків в погибших і ранених. Вони здобули Сантяго і Кані і місто прохало подати умови здачі.

Водночас американська фльота блокувала місто Сантяго зі сторони моря, щоб не дозволити еспанському адміралові Сервері посилити свою фльоту. Американські кораблі пробували кілька разів протиснутися до міста з моря, одначе це їм не вдавалося. Форт Моро тримався добре в еспанських руках. Аж коли американські вояки зблизилися до Сантяго з суші, адмірал Сервера зрозумів, що він дальше не втримає пристані й форту, тому пустився з своєю фльотою перебоєм через американську блькаду. Це йому не вдалося, не зважаючи на геройську боротьбу. Сантяго скапітулювало остаточно 13. липня 1898.

Коли американська армія ввійшла до форту Моро, найшла там самі зваляща, а теж і руїни самого міста, яке начисляло тоді 50,000 мешканців. В місці, де еспанці остаточно підписали умови здачі, стоїть тепер статуя Теодора Рузвелта, як національний монумент Куби в честь її визволителя. Багато воєнних памяток з того часу зберігаються в музею Бакарді і вони нагадують американським відвідувачам про важливі події з 1898 р.

Історія острова Куби є така стара, як історія самої Америки, тобто тієї Америки, що її відкрив Христофор Колумб. Він загостив до Куби під час своєї першої подорожі, 27-го жовтня 1492 р. Тут застав він індіян як мешканців. Ці індіяни почали швидко вимирати, як почали туди напливати еспанці. Пізніше повставала тут окрема раса зі змішки еспанців з тубильцями — раса метисів. Впродовж довгої історії острів став прибіжищем найрізнородніших морських розбишак, а з часом предметом боротьби між Еспанією, Францією, Злученими Державами Кольомбією й Мексиком. Особливо Мексик мав надію, що заволодіє Кубою тому, що там запанувала еспанська мова, як мова населення. Від яких 350 літ процвитало там невільництво, поки остаточно його не знесено в 1886 р.

Внаслідок змішання населення й рабства, приходило там часто до бунтів та громадянських воєн. До того еспанські урядовці допускалися здирств і тим поширяли неморальність на цілих просторах Карібського моря. Це було причиною, чому Злучені Держави мусіли звернути увагу на свого найближчого сусіда. Коли в лютім 1898 р. хтось висадив у повітря американський корабель Мейн, в кубанській пристані Гавана, президент Злучених Держав, Мек Кінлі, рішив вислати туди американське військо для успокоєння заворушень, що, на ділі було підтримкою ребелянтів, які вели підіздову боротьбу проти еспанської влади. Після капітуляції еспанців у Сантяго прийшло до заключення миру в Парижі, 10. грудня 1898 року, після чого Еспанія лишила Кубу на ласку Америки. Еспанські війська вибралися остаточно з Куби 1. липня 1899, а владу обняли кубанські урядовці. Щойно 5. листопаду 1900 р. ухвалено там конституцію, одначе конституційний уряд перебрав владу від американського військового уряду далеко пізніше.

Злучені Держави втримували там свою армію аж до 1. квітня 1909 р. Щойно від того часу кубанці почали справувати владу без допомоги Злучених Держав. Це їм не прийшло легко, бо традиція надужить залишилася серед урядовців ще і на довгі часи. Вона й тепер ще не пережилася і тому доволі часто приходять з Куби вісті про підготову повстання. Користаючи з таких хаотичних відносин советська Росія поширила на Кубі свою амбасаду і вводить ще більше замішання при допомозі комуністичної пятої колони. Тому Злучені Держави мусять пильно стерегтися підступного нападу теж із свого боку.

Положення в теперішній Кубі є дуже сприятливе для поширення замішання збоку добре здисциплінованих комуністичних заговірників. На підставі обчислення з 1943 року Куба має 4,778,583 душ населення, а між ними 334,033 чужинців, які не старалися прийняти права громадянства. Кількість там громадян чужинецького роду, не проголошено. Головне населення це еспанці й местиці. Крім цього там велика кількість невдоволених нігрів, африканського походження. Країна вбога в природні багатства, а головним продуктом для експорту є цукрова тростина. Тому, що головним купцем на цукор є Злучені Держави Америки, американські купецькі кола мають великий вплив на економічне життя країни. Часто чути голоси про нехіть серед убогого населення до американських багатіїв, які там поселилися і живуть на американський лад.

Одначе визволення Куби зпід еспанської влади таки посунуло вперед теж і економічне визволення місцевого населення. Та ця справа, занедбана століттями, потребує, як видно, ще довшого часу для наладнання.

Микола Чубатий.

Будуть битись, чи миритись?

Останній місяць приніс багато нового у відносинах поміж Советами, світом неволі, та Америкою, яка репрезентує світ свободи. По двох роках виразного загострення взаємин поміж Москвою та Вашингтоном прийшло неначе до відпруження, дарма, що властиво нічо не змінилося в політичних взаєминах поміж ними.

Два противні табори.

Тверда політика Америки зглядом Советів довела до цього, що повстали два протилежні табори, зорганізовані радше до боротьби, ніж до замирення. По боці демократичних держав зорганізувався військовий оборонний союз Англії, Франції, Голяндії, Бельгії та Люксембургу, одержавши тихе благословення Америки. Плян Маршала, щоб економічно відбудувати західну Европу, себто держави на захід від смуги советської окупації в Европі, скріпив самопевність тих націй в свої сили та загнав комуністів в тих державах, зокрема в Франції та Італії, на оборонні позиції.

На далекому сході, в Японії, Кореї та в Китаю, теж поставлено виразну таму комунізмові, що репрезентує, як всюди, так і там, на ділі інтереси советської Росії. На терені Обєднаних Держав Совети зі своїми сателітами зовсім ізольовані, а палестинська справа показала виразно, що демократичні держави не думають пускати Совети на Близький схід, навіть в такій невинній ролі як одного із наглядачів жидівсько - арабського перемиря. Міжнародна комісія для справ атомової сили розвязалася, натрафивши на непоборимі перешкоду з боку Советів — не позволити на контролю тої нової сили в Советах.

Водночас Америка почала наново збройтися, щоб дорівняти гігантичним збройенням Советів. Такі збройення ворожать ніщо інше, а тільки — війну.

Большевики розпочали збройення проти світу демократії ще нім скінчилася попередня війна. Американське військове знаряддя з Ленд-лізу, що дісталося Советам, стало військовим знаряддям, зверненим проти Америки та світа демократії. Потреба збройтися стала очевиднюю для Америки щойно по двох роках повоєнної демобілізації американської воєнної індустрії. Сказавши по правді, зрозуміння потреби збройення ще й нині не стало очевидним навіть для всіх членів американської законодатної влади, чого доказом поведінка конгресу в справі військового вишколу молоді та набору рекрута для скріплення американської армії в часі миру.

Советський Лис Микита прокинувся миротворцем.

Якийсь час виглядало, що війна поміж Советами та світом демократії під проводом Америки вже висить на волоску. Та нагло появилася вістка про можливість мирових переговорів поміж Москвою та Вашингтоном. Загадочна нота американського амбасадора в Москві, Беделя Смита, яку Совети проголосили, не зважаючи на дипломатичні звичаї такого не робити, стала немов початком позірної мирової офензиви Советів. Це недипломатичне опублікування ноти американського амбасадора дало змогу американським комуністам та советофілам, зорганізованим в Третій Партії, яка ставить кандидатом на президента Г. А. Волеса, розпочати великий крик, що мир поміж Вашингтоном та Москвою зовсім можливий, тільки його каламутять „воєнні підпалачі" в Америці. До того навіть вождь американських советофілів, Генрі Волес, проголошує свого листа до Сталіна про мирне поладнання всіх спірних справ поміж Америкою та Советами. У відповідь негайно появився лист Сталіна до Волеса, який підіймає його несерйозну пропозицію та заявляє, що мирне поладнання відносин поміж Советами та Америкою зовсім можливе та що советська комуністична система може найспокійніше у світі жити мирно побіч капіталістичної системи Америки як брат зі сестрою.

Хіба наївний не бачить, що Совети, поставлені перед твердий мур американської політики, взялися на чергові хитрощі Лиса Микити, щоб тверду поставу Америки своїм позірно мирним наставленням змягчити та викликати в рядах противника замішання.

Тридцятилітнє існування советської влади показало наглядно, що Совети своїх засадничих цілей не міняють. Як довго існує режім комуністичного, кремлівського Політбюра, так довго його головна ціль — світова комуністична революція — не буде змінена, хоч тактика комуністів та добір середників, щоб до тої цілі дійти, постійно мінялися і будуть мінятись.

Цілі та тактика Кремля.

Треба бути обєктивним та признати, що Сталін на ділі ніколи не зломив присяги, яку він зложив над гробом Леніна 1924 року, себто, що його ідею світової революції він буде вести до переможного кінця. Це своє зобовязання перед комуністичним світом він повторював не раз в своїх промовах та в листах до комуністів в Советах та до комуністів світу. В році 1939, у відповіді на побажання товаришів комуністів з нагоди його уродин, Сталін повторив ще приреченя ще сильніше: „Не сумнівайтеся товариші, що я є готов посвятити всі мої спосібности та всі мої зусилля, а коли потреба то й всю мою кров, виціджуючи її кропля за кроплею, для справи працюючої кляси, пролетарської революції та для справи світового комунізму".

Ця заява не перешкоджала Сталінові кілька місяців пізніше заключити мирове порозуміння з Гітлером, вождом ненависного комуністам фашизму. Вже по останній війні, в часі роковин жовтневої революції, Сталін знов підкреслював потребу сильної червоної армії, збройного рамени пролетарської революції, але й це не перешкодило йому писати в листі до Волеса, що дві системи — советський комунізм та американський капіталізм — не тільки можуть біля себе жити, але навіть себе доповняти. (Докін. на стор. 3).

Олексій Андрієнко.

ПРОВОКАЦІЇ КРЕМЛЯ В УКРАЇНІ

(Авторські права застережені).

4)

Вятрівська сиділа в вагоні біля вікна при маленькому столику і нудьгувала. Пробувала переглядати учнівські зошити, що їх кілька взяла з собою до течки — погано видно. Пробувала сидіти непорушно, втупивши погляд в темінь осінньої сльотавої ночі за вікном. Нудно. Перебираючи течку з зошитами, натрапила на маленький клаптик чистого паперу. Відрухово, глибоко задумавшись, поклала його перед собою на столик й почала виводити на ньому якісь цифри, може якісь уривки формул — не йшло. Всю свідомість переслоно одно відчуття: холодно і непривітно...

Рука машинально написала на клаптику паперу: „холодні дні і ночі..." А далі на пам'ять прийшло Шевченкове: „Сонце світить, та не гріє..." Написала. Далі знов цифри, орнаменти, рисочки...

Поїзд підкочував до Козятина. Треба готуватись до вставання. Машинально зібгала списаний усяким непотрібним клаптик паперу й кинула в кошик на сміття тут таки, в вагоні.

Коли потяг спинився, спокійно вийшла.

Але за всіма рухами сердешної подорожньої всю дорогу ненажерно стежили юдині очі НКВД — советського сексота, вчителя фізики тієї самої школи, комуніста Кащука.

Як яструб на намічену заздалегідь здобич, рвонувся він до смітника, вихопив викинутого Вятрівської лапірця, дбайливо розправив його і обережно, як святощ, приховав до свого паперовника, що носив його в спідній кишені піджака — десь біля самого свого каїнового серця.

І сам по тому похапцем вийшов із вагону, був на злітi, зустрічався з Вятрівською, дружньо розмовляв і, часом, навіть мило посміхався...

А того самого дня написав донос до Козятинського НКВД, що Вятрівська — ворог народу, ворог советської влади і соціялізму, на доказ приклавши власноручне написане нею. „холодні дні і ночі" і „сонце світить, та не гріє..."

Від себе Кащук розтлумачував НКВД-стам у доносі, що ті вислови треба розуміти так: за советської влади людям холодно, навіть природа їй, цій владі, не симпатизує, бо отже — „сонце світить, а не гріє..."

Цього було досить, щоб людину було знищено.

Вятрівська на численних допитах — і з тортурами і без них — ніякої провини за собою не визнавала, але допитів тих не витримало її дороге, беззастережно віддане дітям і своєму народові, життя.

До речі, батько Вятрівської також загинув геройчною смертю борця українських визвольних змагань, полягши в бою з большевиками під Уманню в році 1920-му...

III. „Хай летять у повітря..."

Заслужений кат Киевського НКВД Олексій Чернов — чоловік років 35—36, був високий на зріст, чорноволосий, як циган, сам смагляний, але очі мав напрочуд дикі: якісь білі, чи зовсім безбарвні, нецвілі, як у звареної риби. Коли дивився ними на когось пронизливо, якось мертвотно, партнера мимохіть починали пробирати дрижаки.

Нагороджений двома бойовими орденами за розгром СВУ ще в тридцяті роки, він за німців очолив на Україні сітку підпільних комуністичних організацій, що складалася найбільше з колишніх службовців-агентів НКВД і мала б, може, й похвальне та виправдане завдання — боротися в запіллі з чужоземним наїзником, коли б поруч того не стояло перед нею ще й інше, основніше: провадити боротьбу з українськими націоналістами, всяко провокувати їх перед місцевим населенням і перед німцями, всякими способами винищувати.

І коли німці, відчувши смертельну загрозу своїм загарбницько-колоніяльним задумам на Україні саме від українських націоналістів, кинули відомий тепер клич, що один український націоналіст їм страшніший за десять комуністів, Москва вирішила те наставлення ворога спритно використати для своїх сатанських прагнень — цілковито винищити, за допомогою німецького багнета й німецької шибениці, ненависний їй, вільнолюбний дух українського народу, що його носіями саме й були націоналісти.

В січні 1942 року, з розвідчим відділом 3,316 — 1-го Українського фронту, на зв'язок до Чернова, що сам походив із москалів, прислано „землячка" (таки українця родом), прокурора Київської області Ткачука, який привіз із Москви інструкцію про перейменування підпільної сітки в „шпигунсько-диверсійну групу на Україні".

Саме в цій інструкції особливо й підкреслювалося завдання — нищити, за всяку ціну, насамперед — українських націоналістів.

Все керівництво групи було присилане з Москви, а сіру, робочу худобу — самий апарат групи — вербовано на місцях, із залишків комуністів, колишніх голів сільрад, непартійних „активістів" тощо.

Приїхавши до Винниці, Ткачук, для безпосереднього зв'язку з Москвою, мав умовлений пароль — „золота п'ятірка". На міській радіо-станції у німців працював замаскований комуніст — радист Новіков. За його допомогою, Ткачук постійно тримав зв'язок із Москвою. Він приходив, як до приятеля, до Новікова на радіо-станцію, той викликав Москву:

— Москва центральная! Москва центральная, ало!

Відповідали:

— Москва центральная. Кто говорит?

— Золотая пятерка!

І в Москві радо наслухали вуха — слухати звітів Ткачука і безборонно розв'язували свої язики для нових і нових інструкцій та вказівок Ткачукові.

(Дальше буде).

Микола Кокольський.

ОКУЛЯРИ

Я найшов їх між купою старих газет, та всякого паперового хламу, в кутку полички, на веранді. Наш тато проводив тут свої вільні хвилини. Тут любив він читати свою газету, тут любив він розмовляти з Богом, тут і лишив свої окуляри, тай забув про них.

Їх скло, довго невживане, змутніло, їх металева оправа стратила свій полиск. А колись... Колись татові очі не знали окулярів. А які це були очі! Бувало ясними вечорами посідаємо на східцях татової веранди тай просимо: „Покажіть нам, татусеньку, зірки". А тато підсміхається, самими кутиками очей, тай показує рукою: „Отих сім зірок, то Великий Віз. Он бачите його чотири колеса. А три зірки на переді, то дишель". — „Татусеньку, а чому дишель такий кривий, певно зломився?" — питається наймолодше циганчатко. (мало дуже чорні очі). „Може бути" — підсміхається тато. — „Але як ти така мудра, то скажи мені, скільки є зірок у тому місці, де дишель зломаний". — „Скільки? Одна", — каже циганча. А тато сміється, тай каже: „Бачите, є дві зірки, Побіч тієї великої є друга, малесенька, ось там зараз побіч неї". Вдивляємося пильно-пильно і бачимо, щось ніби-ніби мерехтить.

Або бувало ідемо з татом у поле. Ідемо вільними доріжками, суголовками, стежками, ледви головки наші видно. Лани жита-пшениці легенько хвилюють. Зриваємо маки, червоні як ярке полумя, волошки, блакитні як небо, румянки з великими, золотими осередками і сніжно-білими платочками. Зпід ніг пурхають сполошені пташини. Часом мигне лискавкою вюнка ящірка і зникне десь під межею. Або знов скочить коник-стрибунець і весело зачіцікає. А в небесній блакиті розспівалася пташина, наче срібний дзвіночок дзвонить. — „Що то співає, татусеньку?" — питаємо. „То така маленька, сіра пташина, жайворонок. Бога хвалить і господаря при праці розраджує". — „А де він, таточку?" — „Он там високо-високо, дрібна цяточка у синяві неба". — Даремне намагаємося побачити дивну пташину. Натомісць побачили ми іншу птаху, що застигла в повітрі з розпростертими крилами. — „А то, що?" — питаємо. — „Це яструб-шуліка, хижист вовк між дрібними пташками". — „Ой, ой! То та погана птаха ловить жайворонків! Її треба застрілити". — „Колись, як будете старші, навчитеся читати ту велитенську книгу, яку написав Великий Дух. І тоді ви зрозумієте, що й шуліка потрібна, як потрібний жайворонок, як потрібна дрібна комашина. Всі вони виконують своє завдання, визначене їм Великим Духом".

Про яку це книгу тато говорить? Мабуть вони мають на думці газети, бо ж їх так багато-багато на татовій веранді, — прийшли ми в душі і більше не питали. Тільки дивилися на газети з великою пошаною.

Та якось ми спостерегли, що тато читають газету не так як звичайно. Очі дещо прижмурені, тай газета якось далеко від очей. Проходили тижні і місяці і татові руки віддалювали газету щораз дальше і дальше. Аж врешті вже неможна було. І тоді тато купив собі окуляри. Оті самі, які я найшов між старими паперами. Оті самі, які тато нераз держав у своїх руках, які нераз обертав на всі сторони з дивним усміхом в очах, начебто прикро йому було, що його соколиний зір ступився, та залежить від дрібного скла.

Наш добрий тато став далекозорий. Нераз бувало читає газету, тай глибоко-глибоко задумається. А відтак махне поблажливо рукою, і дивнодивно підсміхнеться. Ті далекозорі очі багато дечого бачили, тай дивилися вони з поблажливим усміхом на неодну річ, яка видавалася нам незвичайно важною. Бо з перспективи, з якої вони гляділи, вони бачили те, що направду велике і цінне. Бо татова душа стала також далекозора. Ми молоді не розуміли того. Ми не розуміли, що кожна порошинка, кожний атом має своє місце у всесвіті. Ми не розуміли книги премудрости Великого Духа.

Аж тепер, як літа припорошують наші голови інеєм, як наше життя переступило полудне і котиться до заходу, як щораз частіше попадаємо в дивну задуму, як наші очі і наша душа стають чимраз більше далекозорими, аж тепер розуміємо її.

Заклик з Аргентини

ДО УКРАЇНЦІВ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ І В КАНАДІ

Український Допомоговий Комітет в Аргентині звертається оцим до всього українського Громадянства та подає під застанову такі факти:

На плечах УДК в Аргентині спочиває важкий обовязок, наче хрест Спасителя, рятувати наших нещасних братів, котрі не по своїй волі опинились далеко від рідної землі й голі, босі та голодні, день і ніч в страху перед емісарами червоного ката, що безнастанно простягає свої закривавлені руки і по цю решту живого ще українського серця. Цих людей у крайності жде смерть під стінкою або на Сибірі, чи на Соловках.

Сотки тисяч таких наших братів звернули свої очі з благанням рятунку далеко за океан, до Америки, Канади, а передусім до Аргентини. Саме в Аргентині вже відтворилися двері для їх спасення, дістали дозвіл виїхати сюди.

УДК в Аргентині від початку свого існування здає собі справу з важкої відповідальности за долю наших біженців і більше ніж пів року кипить у УДК безупинна праця за виєднання якнайбільшої кількости авторизацій на вїзд в Аргентину для наших скитальників. Праця ця тим важча, що недавно оснований Комітет не має ніяких засобів, а зданий на малі датки нашого незасібного громадянства.

Хто коли мав до діла з людьми, яких постигло нещастя, той зрозуміє, кільки листів, кільки авторизаційних списків треба виписувати у відповідь на розпучливі благання. А до того наш Комітет не має відповідного канцелярійного апарату.

Треба теж переводити пошукування людей, за якими звертаються до нас з Европи. Треба виходити на пристань сяк-що прибуваючих втікачів, які не мають ні взуття ні одягу, а крім того вони голодні і без даху. Між ними бувають хворі (20%) і їх треба рятувати від смерти.

Усю таку роботу веде наш Комітет з гуртом свідомих людей, які жертвенно, без користи служать вільній справі. Зараз перед нами проблема: Бути або не бути.

Недостача мешкань, великий наплив свіжо прибуваючих імігрантів з Европи — все те понад силу урядових агентів і урядового Еміграційного Дому. Державні чинники заявили, що як аргентинські українці з своїм УДК не спроможуться на будову власного переходового іміграційного осередку для скитальників, то іміграційний уряд стримає дальшу українську іміграцію в Аргентину.

На побудову приюту потрібно принаймні $60,000. Питання, звідки їх узяти? Національно свідома українська спільнота в Аргентині забідна, щоб могла спромогтися на таке діло. Нема іншої ради, як віднестися до Вас, Браття й Сестри, в Америці за допомогу в цій справі. Не відмовте своєї жертви й дарунку, не відкиньте руки, що до Вас простягається з благанням.

Жертви прохаємо посилати на адреси: Злучений Український Американський Допомоговий Комітет у Філадельфії, КУК у Канаді; до наших часописів; або до Аргентини: Comite Ucranio de Ayuda a las Victimas de Guerra C. 24 de Noviembre 438, Buenos Aires, Argentine.

За Український Допомоговий Комітет при Аргентинському Червоному Хресті

Іван Грегорашук, голова;

Д-р Евген Стойкевич, секретар.

За залізною заслоною

ВІСТКИ З УКРАЇНИ

ДРІБНІ ВІСТІ.

— З нагоди першотравневих свят відбулися в різних місцевостях УССР концерти, що в них взяли участь симфонічні оркестри та видатні артисти УССР як Гайдай, Паторжинський, Ужвій та ін.

— На час весняної сівби, відряджено було в Дрогобиччину 30 агіт-культ-бригад що обслуговували колгоспників та селян — одноосібників. Доповідів не вслухували агітатори сами, але вислухували їх награні на грамофонних плитках. (Видно, що або агітатори дуже слабо говорять, а бо, мабуть, правдоподібніше, їм не довіряють і тому воліють передавати доповіді „певних" агітаторів із плит. Прим. Ред.).

— 875 кінотеатрів та кінопересувок працює по селах та колгоспах УССР. На розбудову кінематографії по селах та колгоспах асигнував уряд УССР ц.р. понад 4 міл. карбованців. (Ясно, що на пропаганду комунізму гроші мають бути! Прим. Ред.).

— Кіна УССР покажуть незабаром новий фільм продукції московської кіностудії п.н. „Польща". Сценарій до цього фільму написала Ванда Василевська, а темою його є нова демократична Польща. (Очевидно, треба показати людності УССР ще деякі країни, в яких „таке саме радісне життя", як і в Україні. Прим. Ред.).

— До 1. травня відкрито в Ізмаїлі новий кінотеатр на 600 місць.

— Над знищеною в час війни, т. зв. „Помпарською мозаїкою", що зображує бій під Полтавою, провадять реставраційні роботи, бо мозаїка, схована під час війни, дуже зіпсована.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗА ЧИСТОТУ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ ТАНКІВ

Тріюмфом Української Культури назвала „Свобода" з 8-го червня Свято Тараса Шевченка, влаштоване Комітетом Української Молоді в Ню Йорку. І це був справді тріюмф, та ще в цей час, коли взагалі культурою на занадто багато цікавляться, і не тільки українською. Всі учасники і аранжери цієї імпрези дістали в „Свободі" заслужену похвалу і я від себе можу тільки потвердити, що це була справді небуденна імпреза. Проте, я не можу не звернути уваги на деякі недомагання в ділянці українського танку.

Першусього треба ствердити, що танці були виведені знаменито, всі танцюристи, як дівчата, так і хлопці, прекрасні, а їх керівник Іван Фліс один з найліпших. І все було б бездоганно, якби не деякі перетягнення та не сумішка різного роду танців. Танкова сцена почалася справді прекрасно, як дівчата, співаючи, виводили українську веснянку і серце справді раділо, що й в дальшому так піде. Але, нажаль, так не було, як йде про задержання чистого характеру українського танку, до якого без потреби вплетено деякі чужі елементи, або й попутано самі українські. Звичайно, публика довго і з правдивим одушевленням оплескувала виступ танцюристів, проте, це справи не перерішує. Бо хоча танці, як такі, були виведені знаменито, то їх характер залишав дещо до побажання. Це повинен мати на увазі керівник групи та основно познайомитися теж з історією і теорією українського народного танцю. Тоді теж можна буде оминути і тих недотягнень, які трапились під час Шевченківського Свята та яких не повинно бути, дарма, що їх могло спостерегти тільки око знавця.

Хай цих кілька моїх слів будуть тільки як наука, бо тільки це і не зла воля є їх інтенцією. Живіть собі, дорогі хлопці і дівчата, та всі ті, що брали участь у цій дійсно тріюмфальній імпрезі на честь і славу Америки та України.

Василь Авраменко.

Будуть битись, чи миритись?

(Докінчення зі стор. 2-гої).

Ясне, що й тепер Сталін не зрезигнував зі своєї головної цілі: завести світовий комунізм по всьому світі, а передовсім в Америці, твердині капіталізму. Тому його мирові слова мають інші цілі. Ціллю нової тактики Сталіна є викликання замішання в противному таборі та розбиття його суцільности. Ціллю мирової советської офензиви Кремля є теж помогти Волесови при виборах на президента. Вкінці позірна мирова офензива Сталіна має теж внутрішні советські цілі. ним раєм на землі. Мораль населення Советів, як звідомляють, доволі низька, бо страх перед Америкою таки великий. Марево нової війни стало ділати пригноблюючо на маси та збуджувати опір проти Кремля. Зокрема покоління, яке видiло Европу, вже не так легко дається обдурювати міражами майбутнього советського раю. Тому Кремлеві треба показати, що з одного боку Америка вже настрашилася Советів та просить миру, а з другого боку показати, що Політбюро не винувате за терпіння советських мас, а тільки світ капіталізму, який „мимо найліпшої волі" Кремля таки пре до війни та готовить нове знищення Советів. Тому з конечности треба зброїтися та боронитися.

Чи викликали Совети своєю причаєною тактикою замішання в рядах противника? Не можна сказати, щоб Кремль частинно своєї цілі не осягнув. Вістка про мирову ноту американського амбасадора викликала в західній Европі консторнацію та захитала переконанням, що Америка стоїть твердо при своїх плянах повести тверду політику зглядом Советів аж до переможного кінця. Хитра політика Сталіна захитала також переконанням деякої частини американських конгресменів щодо потреби повної матеріяльної піддержки Пляну Маршала, а теж скріплення військової сили Америки. Скреслення поважної суми з фонду на матеріяльну відбудову Европи, воловождення з пляном військового вишколу та набору рекрута для армії є доказом, що Сталін своєю тактикою частинно свою ціль осягнув.

Та чи йде таки до миру, чи до війни? На ділі нічо не змінилося. Перед нами загроза війни така сама, як була перед мировою офензивою Советів. Вона тільки тепер небезпечніша, бо приспана американська публична опінія, недосвідчена в справах советської тактики, дає себе присипляти тактикою советського Лиса Микити, Миротворця.

Тактика Кремля частинно помогла Волесови та скріпила його позицію. З кандидата зовсім несеріозного Генрі Волес став кандидатом, який готов потягнути за собою поважну кількість голосів.

Мирова офензива Кремля мала теж свою власну внутрішню ціль. Народам советської тюрми народів остогидла вже ця 30-літня нужда з обіцюва-

Олена Кисілевська вже в Канаді

Відома громадська діячка і довголітня редакторка „Жіночої Долі" та бувша сенаторка до варшавського сойму, Олена Кисілевська, прибула зі скитальщини до Канади. Вітаючи наше громадянство в Злучених Державах і Канаді пише, між іншим, таке:

„Передаю сердечний привіт українським жіночим організаціям Канади й Америки від Об'єднання Українських Жінок на еміграції. Передаю щиру подяку всім тим, що на заклик організованого жіноцтва, поспішили з допомогою українським матерям й дітям, що опинилися у важкому положенні на скитальщині. Ми віримо, що при взаїмній допомозі, ми перетриваємо ці трагічні часи, в яких сьогодні опинилися українці на скитальщині, а куди гірших, важчих на рідних, опанованих ворогом землях. Ми свято переконані, що ці терпіння й криваві жертви, які зложив й досі складає наш нарід й за котрі й Ваші сини віддавали своє життя в рядах канадійської та американської армії: жертви за право людини до вільного й свобідного життя, не пропадуть марно. Свята справа, за яку й сьогодні кривавиться в нерівній боротьбі героїчна Українська Підпольна Армія (УПА) не є тільки нашою, українською справою. Вона є справою цілого ворожого тирании й насильству світу. Вона мусить перемогти! Але Україна вийде побідною в тій боротьбі тільки тоді, коли ми, занехавши всі чвари і незгоди, забувши, що нас ділить політично чи релігійно, зеднаємо всі свої сили на те, щоб добути нашому народови на рідних землях таку волю і свободу, якою користуються усі вільні щасливі народи світу!"

СТВОРЕНО УКРАЇНСЬКИЙ ПЕРЕСЕЛЕНЧИЙ ОСЕРЕДОК У ФИЛАДЕЛФІЇ

Филаделфія, 19 червня. Вчора тут відбулися збори представників місцевих українських організацій, на яких створено Український Переселенчий Осередок в цьому місті. Головою осередку вибрано д-ра Володимира Галана, заступниками голови: Михайла Дубаса і Олену Штогрин, а секретаркою Ольгу Стриковську. Осередок, що після такого ж в Ню Йорку є другим з черги, перебрав на себе обов'язок розмістити в своєму районі 2,000 нових українських імігрантів, що прибудуть вже на новий, тільки що ухвалений конгресом іміграційний закон.

ФОРТЕЦЯ АПАШІВ

Історія завжди і в усіх країнах давала людям найбільше натхнення як в щоденному поступуванні, так і в їх творчості. Це відноситься головно до фільму, де технічно можна в найбільших деталях відтворити поодинокі події, що вже мохом давнини поросли, або й порохом забуття припали. Під цим оглядом у фільмі є справді необмежені можливості як щодо часу, так і щодо простору. Про це переконує теж нова фільма Дж. Форда і К. Купера продукції РКО Райдіо Пікчерс п. з. „Фортеця Апашів", в головних ролях якої виступають такі екранові тузи і зорі, як Джан Вейн, Генрі Фонда, Ширлі Томпл, Педро Армендаріс, Ворд Бонд, Джордж О'Бріен, Ен Лі, Ірина Рич та інші. Сценарій, що його написав Френк С. Нюджент, має — як сказано — історичне тло, іменно боротьбу відомої Фортеці Апашів в Арізоні проти індіянів. В цілу історію зручно вплетене кохання молодих людей, амбіції старших, інтриґи нікчемних, геройства мужніх — коротко все те, що буває між людьми та з чого складається життя. Хто бачитиме цю фільму, той матиме не тільки мистецьку насолоду та біля двох годин справжнього дозвілля, але й пригадає собі той твердий та жертвенний шлях, що його пройшла наша країна від часів індіян до сьогоднішньої величі і потуги. (ог.)

Шукають своїх рідних

УВАГА: Зголошуючись на Розшуки до З.У.А.Д.Комітету прохається на початку листа доконче подати під яким числом в розшуках було надруковане прізвище особи, яка вас, чи яку ви шукаєте.

За листами чи дресами від скитальників прохаємо звертатись безпосередньо до ЗУАДКомітету, адресу якого подано при кінці.

Зголошуючись на розшуки не забувайте вложити вашу жертву на покриття поштових і бюрових видатків та за витрату часу на полагодження вашої справи.

• • •

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

14,667 а) Олійник Григорія бувшого урядника Дністра у Львові від Гринчишин Ольги.

14,667 б) Одоренко Теодора від Кахникевич Романа.

14,668 Кухарчуків стрийків з с. Гільське від Кухарчик Степана.

14,669 а) Чорнобіль Льва від Сідорак-Фіто Ольги д. Михайла з с. Яричова Нового (Львів).

14,669 б) Срібна Доніцеї з с. Блищанка (Заліщики) від Корчмарик Богдана.

14,669 г) Позівілько Марії і тітки Анни з Підгаєць від Штогрин-Ярош Стефанії.

14,670 Стецько Юлії з дому Курилів з с. Дорогів (Станиславів) від Куляс-Кашуба Татіяни.

14,671 Дубняк Олексія вуйка від Дубняк Ольги.

14,672 Шиманський Мартина і Осипа, Голубоцький Михайла, Зелінський Івана всі з Борщева від Шиманська Михайлини і Анни.

14,678 Крисько Володимира з с. Бурканів (Підгайці) від Барабаш Дмитра з с. Золотники.

14,679 Громадян з с. Миловане, Стриганці і Вільшани (Товмач) відозвіться до професора Рільничої Школи Ганушевський Романа.

14,680 Смолій Василя з с. Михновець (Турка) від Смолій Василя.

14,681 Чайко Михайла, інж. Сікорського від Піндичук Евгена.

14,682 Кащук Юлії з дому Шпунч з с. Броховичі (Перемишляни) від Марич Григорія.

14,683 Габода Якова від Стахура Валентини.

14,684 Свояків Колянида Петровича Павла, Поліщук Карповича Мойсея з м. Колкі (Волинь, Луцьк) від о. Непрель Сергія.

14,685 Рідних і знакомих з с. Цеперова (Львів) від Мельник Михайла.

14,686 Пущинський Степана від Кантор Івана с. Павла з с. Вязова (Жовква).

14,687 Янишевський Олександра з с. Мельниця від Лебідь Анастазії з дому Вавращук.

14,688 Вуйка Пасічник Степана і знакомих з Дрогобича від Говикович Теодозії з дому Коцюба.

14,689 Ковалів Константина, Фурса Івана Евдокієвича з Монастириця (Чернигів, Україна) від кревної Ковалів-Розиятовська Олени Миколаївної.

14,690 Пічак Василя стрийка від Пічак Василя.

14,691 Пашківський Олександра, Хроняк вуйка з Добромиля від Пашківський Михайла.

14,692 Лесів Івана, Якима і Параскевії від Лесів Катерини зам. з с. Жижномир (Бучач).

14,693 Конит Василя, Антона і Григорія з с. Ліщава (Перемишлянн) від Крикун Ленка.

14,694 Кревних і односельчан з с. Кельчави (Сянік) від Коцур Василя (вояк з УПА).

14,695 Батька Федаш Пилипа з с. Кривиця (Рава Руська) від сина Олекси.

14,696 Семенюк Дмитра з с. Жукотин (Коломия) і Мельник Петра від Даниьишин Катерини.

14,697 Масна Юстини і Гануліі тіток Дідух Анни зі Скалата від Демянчук Степана с. Пелагії.

14,698 Макар Марії і Анни з с. Вільшаник (Новий Самбір) від Макар Івана.

14,699 Величко Миколи с. Григорія, Сторожинський Михайла оба з Миколаїва над Дністром від Довганъ Антона с. Миколи.

14,700 Ядловська Параска д. Фучко уродж. в Теліові і Ружило Параски від Фучко Дмитра.

14,701 Фурдичко сестри від брата Фурдичко Петра.

14,702 Родини Угорчаків з Тисьмениці від Угорчак Миколи с. Петра і Вікторії з Гриньовських.

14,703 Ривак Михайла від Печарська Теодозії з с. Конюшки (Рогатин).

14,704 а) До громадян з с. Кізлова (Тернопіль) с. Войнилова (Калуш) та кревних від доньки священика о. Зарицького (зам. Долинська).

14,704 б) До громадян з Бродів, Підмихайля коло Калуша і кревних від д-ра Долинський Мирона с. пок. о. Долинського.

14,705 Фалінський Івана з с. Слобідка (Тернопіль) від Стецько Леона.

14,706 Іванюк Павла з с. Багна (Буковина) від доньки Іванюк Степана зам. Шлюкін.

14,707 Яворський Йосифа з с. Новосілці (Самбір) від Гілевич Миколая.

14,708 Лисейко Анни і Настуні з с. Ліпена Мала (Лаврів) від Лисейко Василя с. Федя.

14,709 Воєвода Олекси з с. Пузова (Волод. Волинський) і односельчан від Воєвода Григорія.

14,710 Стеблин Михайла з с. Носів (Підгайці) від Гловацький Василя.

14,711 Градовський Миколи з с. Ляшки Муровані (Львів) від Градовська Анни д. Івана.

14,712 Пайончковська Стефанії з с. Середпільці (Радехів) від брата Стефанюк Романа.

14,713 Галіська Марії, Галямар Анни від Стеренчак Анни.

14,714 Демчик Михайла від Демчик Володимира з с. Залут (Сянік).

14,715 Кулачок Степана з с. Комори (Пінськ, Полісся) від Трофимович Созона.

14,716 Юркевич Прокопа з с. Сідлисько (Коломия) від сестри сина Ривак Дмитра.

14,717 Лехіцька Марії з Станиславова від Тимків Анни.

14,718 Романишин Миколи з с. Милятин Старий (Камінка Струмилова) від сестри Романишин Ірени зам. Новосад з с. Неслухова.

14,719 Коцюбський Івана с. Гринька з Підгаєць від Кучма Гринька.

Голоситись на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.

ДОПУСКАЮТЬ КОНКУРЕНЦІЙНІ ГРУПИ ДО МІЖНАРОДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРАЦІ.

Сан Франсиско. — На конференції Міжнародної Організації Праці допущено з дорадчим голосом Світову Федерацію Робітничих Юній, яка стоїть підо впливом комуністів; Християнські Робітничі Юнії, яка то організація має великий вплив в Голандії і Франції, і Міжнародну Конфедерацію Християнських Робітничих Союзів, яка повстала на конференції в Ліма, в республіці Перу, в січні б. р. при допомозі Американської Федерації Праці.

СВОЄЧАСНА ОСТРОГА ПЕРЕД СОВЕТСЬКИМИ ЛЕТУНАМИ НАД НЮ ЙОРКОМ.

Женева, Швайцарія, 21. червня. — Специялісти торговельної авіяції вже тепер остерігають, що вкоротці советські пілоти могли б використати американсько-чеський авіяційний договір та літати торговельними літаками до Ню Йорку. Діло в тому, що Чехословаччина після комуністичного перевороту є єдиною країною, що має з Америкою договір повітряної торговельної комунікації. З цего могла б скористати Москва та висилати своїх пілотів на ці перелетні вправи з Европи до Америки, забезпечуючи їх чеською документацією та уніформами.

ЩО ВИ ЗРОБИЛИ ДОТЕПЕР,

щоб помогти українській справі в сьогоднішньому неспокійному світі?

Передплатіть

„УКРАЇНСЬКИЙ КВАРТАЛЬНИК"
"THE UKRAINIAN QUARTERLY"
50 CHURCH STREET, R. 252, NEW YORK 7, N. Y.
(на рік $4.00)

— та —

„УКРАЇНСЬКИЙ БЮЛЕТЕНЬ"
"THE UKRAINIAN BULLETIN"
50 CHURCH STREET, R. 252, NEW YORK 7, N. Y.
(на рік $2.00), що виходить на англійській мові.

Зробіть це негайно, бо в той спосіб поможете розвіяти баламутства ворожої пропаганди!

Подбайте також про те, щоб і Ваш приятель-американець познакомився тими інтересними виданнями.

Радо приймаємо кольпортерів із всіх місцевостей. Охочих просимо чимскорше зголошуватися по повновласти. Праця на 25%.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 19. червня 1948 р. помер у 53. році життя

СЕМЕН ВЕНГЕР,

член Тов. Укр. Клюбу Поступового, від. 70 У. Н. Союзу в Джерзі Сіті, Н. Дж.

Покійний походив із села Накло, пов. Перемишль, Західна Україна. Полишив у смутку жінку Катерину, сина Дмитра, дочок: Анну, зам. Хомінська; Олену; Ольгу, зам. Чедик, і Марію та 5 внуків і рідню в старім краю.

Похорон відбудеться в середу, 23. червня, в год. 9. рано з похоронного заведення Івана Ковальчика, 129 Гренд Стріт, до укр. гр.-катол. церкви св. Петра і Павла при Грін і Сусекс Стр., а відтак на цвинтар Голі Крос в Арлінґтон, Н. Дж. — В. Й. П.!

Членів вільних від праці у той день, просимо взяти участь у похороні.

В. Кушнір, секр.